

# SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZGAZDASÁGI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRÜGYÉZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIÁK: *Egyre ére 4 ft. Feltér 2 ft. Negyed-ére 1 ft. Papok, tanítók, és köznevelő intézmények egész ére 3 ft. a tanító-egylet tagjai, községi és körügyezők 2 ft. 50 kr. - egy példány ára 5 kr.*  
Megjelen hetenként egyszer vasárnap.

Posta engedély és köznevelő tanács  
BETHEN PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szavú hirdetés 2 kr., azonnali 1 kr. magánhirdetés 100 szavú 3 kr., többesre 40 szavú 2 kr. Helyi hirdetés 20 sz. - Nyilvános 50 sz. Hirdetés az ügyintézők díja előre fizetendő.  
Hirdetést és lap részére először minden hirdetői írodra

SZÉKELYTÖRSÉ ÉS KIADÓHIVATAL: BETHEN PÁL

Könyvtárral és könyvtárhoz (Könyvtárral), hogy minden a lapot érdeklő közönség, előzetesen és hirdetés nélkül.

Könyvtárral és könyvtárhoz (Könyvtárral), hogy minden a lapot érdeklő közönség, előzetesen és hirdetés nélkül.

## Polgármester-választás előtt.

(Boc). Az alkotmány helyreállítására Magyarországot teljesen elhanyagolt állapotban találta. A több mint háromszáz éves kizárás, a gyakran megújult harca a városok egészséges fejlődését nagyon sokszor megakasztotta, hosszú időre megakasztotta, sőt nem egyszer vissza is vetette. A szabadságharc lezajlása után elődolt korszak sem volt kedvező a magyar városok fejlődésére, meri az erősséi kedvő városi elemet az elnémetelt bezárkózott szorongattat, kiknek kötelességük volt a magyarság elnyomása, a magyar erőnyilvánulások megszüntetése.

Városaink az utolsó 30 év alatt több-köves sikerrel törekedtek a régi hiányokat pótolni. Mind-négy város anyagi erőjének felhasználásával, helyette esetleges kedvező előadalmak kiakasztásával, polgári áldozatok öslelnek felelősségével vértelenkedtek biztosítani magát, hogy az erős versenyben el ne kessék.

A harminc évig tartó erős munka eddig azt eredményezte, hogy városaink - a statisztika bizonyítja szerint - a magyar műveltség, a magyar szellem gyökereitől pontjára lettek, honnan sugaron terjed az illető vidékre a magyar hazá felvirágztatása iránt nyilvánuló lankadatlan törekvés s ma már csakelya ama városok száma, melyek - fardat erővel - a rég eltemetett állapotokat óhajtják vissza.

Ha elkerülnék Budapestet - vögezzük az ország legkisebb városait, egy állandó panasz hallunk: *nincs pénz; a polgárság nem bírja a terheket.* De meg ádhatott erővel dörog főlünkbe a következő pillanatra a korszakellen szava: *de a korral haladni kell, ellenkezől út a vég kezdete...*

Nem kell messze menjünk, hogy az előbbiekre talált példát figyelhessünk meg.

Székely-Udvarhely az alkotmányos korszak kezdetén szegényes kisváros volt, melyben egyáltalán az ex. református főiskoláját lehetett a felmenthető nevezetességek közé sorozni. A kath. gimnázium, főreáliskola, felsőbb leányiskola, kő- és agyagipari szakiskola csak ezután kezdtek meg az általános és szakszerű műveltség terjesztését. Diszes kaszárnya nyújt ma otthon a katonáknak.

E nagyfontosságú berendezések azonban a jelentékeny külső segítség mellett is a város anyagi erejét annyira kimerítették, hogy ma úgy kezdi magát érezni, mint az a bérő, kinek meg van a diszes lakása, de a butorkat meg ezután kell megszereznie.

Terünk nem engedi, hogy ezuttal a részletekre kiterjeszkedjünk, hisz azokat ugyan mindnyájan ismerjük és e lap használati támaszork kimerítően tárgyalta.

Most csak arról akarunk - a polgármester-választás alkalmából - megjegyezni tenni, hogy ama diszes lakást hogyan lehetne behu- torozni.

Terveket készíteni s azokat aztán a levél- rokbán hivatítani idő- és pénzvesztégetes.

Terveket készíteni s azokat gyorsan végre is hajtani most a feladat.

Erre pedig egyesült erővel kell dolgoz- niok polgármesterek, képviselőtestületnek és polgárgáraknak.

Lásunk, hogy a város a leendő polgármester- től, a képviselőtestülettől és a polgárgárak- tól.

Leggyorsabb megoldás volna, ha a város a rendelkezése alatt álló tőkékből, bevételből fedezhetné a rendkívüli befektetéseket, költsé- geket. Ez azonban sem itt, sem a legtöbb más városban szóba sem jöhet.

Alapot kell tehát teremteni. Ez pedig több uton lehetséges.

1. Emelni kell - a polgárok igazságtalan és káros megterhelése nélkül - a jövedelmek- et, apaszint, törölni a nélkülözhetetlen kiadásokat. Partán pénzkezeléssel biztosítani kell a rendelkezés alatt álló összegeket.

2. Jövedelmű befektetéseket kell tenni, hogy azok tisztá jövedelme könnyítse a város terheit, más oldalról növelje a polgárok anyagi erejét és teherbíró képességét.

3. Hosszu lejáratu kölcsönökkel rendelkezés alá kell venni oly összegeket is, melyek különb- cas csak évek hosszú sora múlva kerülnek elő s úgy intenzi a jövő e megterhelés, hogy utódnak, kik osztani fognak velünk a teher- viselésben megfelelő hasznát élvezhessék.

E hármas feladat egészenes, helyes meg- oldása azonban csak úgy lehetséges, ha a pol- gármester nemcsak tisztviselő lesz, ki fizetésért végez kötelességszerű robotunkat, hanem szel- lemileg tehetséges, munkakereső lankadatlan megfeszítéssel áll a város ügyeinek élére, ki nem kicsinyli az apró embereket, a szegények bajait; ki nem vonul el a nyilvánosság elől, hanem jövenven veszi a tárgyszerű kritikát; ki nem pártokozik a nagyok, a hatalmasság érde- keivel; ki hivattas betöltése közben családi politikát nem üz; ki nem egy néhány hatalmas- sal akarja a konczot elosztani, de egyetlen törekvése a város ügyeinek rendezése, az álta- lánosi jóllét fejlesztése, az előhaladás lehetővé tétele.

De ha aztán ilyen lesz a város polgárme- steré, akkor a képviselőtestület se tűzön több kicsinyes csoport-vagy pártpolitikát; ne ragas- kodjék az elavult, ősi szokásokhoz, de az apró dolgokban is feleljen meg a haladó kor követel- ményeinek; izes veszekedéseivel ne lankassza ama férfi munkáját, hanem jól megványa a dolgokat, egy emberként legyen munkatársa a város első polgárának.

De ha aztán polgármester és képviselőtes- tület így működnek, a polgárság se maradjon el, hanem teljes anyagi erővel támogatja őket hasznos- terveik megvalósításában; alkalmaz- hatja a legelőbb kritikát, de igazságra csak igazsággal feleljen; gondolja meg, hogy a pol- gárság nehezedő terheinek csak csekély részt okozhat mulasztás, hanyagság, legna- gyobb része pedig közös a háza minden pol- gárával, a háza minden városával s ez a három- száz éves létező való küzdelem követelménye, melyet csak egyesített, kitartó munkával és csolyos terhek elvállalásával lehet megorvosolni; ja a tanácsok természetén kívül az önézet, az irgysá- got s egyesült hatalmával támogatja a jóra; soha se kérdező, hogy ki csinálta a hasznost, a szé- pet, hanem csak azokról tartalekgondolat nél- küli ahhoz.

Igy és csak így lehet Székely-Udvarhely város- azzó jövőjét előkészíteni.

## TÁRCZA.

### Benedek Eleknek.

- Készítem hírtárad cikkeimbe adataiból. -  
(A Székely-Udvarhelyi eredeti tárcsája.)

Ádóg szötte lelked a mesevilág,  
Oda éppentúl be keltés középete;  
Valamelyik tündér ragadt megahoz  
S arany uja tett le a lak közöböré.

Ma már a lélekedés szorongatán, látod,  
A mese közöböré kézen a látkod.

Gyönyörű egy hajlek. Hol szedték a kővet  
Csillagos éjszakán a kisnyit tündér?

A helyi is, a nyom is - lám én is az óvák;  
Mármor látsz szűl lelkednek a kővet.

Szálkóké kérdi: ki vagyok, mi vagyok?  
S szeretném énnek titkolni valahogy.

Nevelő harmatot itt látam legelőben  
Tündéri lakodnak csemegés-kertjében.

A titkos örömköny belepte a szemét  
A hóifjúnak tán haszárterében?

Vagy ősz öreg ember, aki fártól bírt kap,  
Fries gyémánszemekkel kint az utat?

A mint elmentem egy zengő bokor mellett  
S belomortam egy busz árnyékába.

Ezernyi kis tündér nevét kezdtem  
Nincs szomorú tuda abba a világba?

Ád nekem, ád nekem a bokor egy ágát,  
S édesebb teszem kis leánykám ágát.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Be jó is, Istennem, hogy minden anyagol  
A munyok sátorai, odafinn az égbe!  
Ott fénylik, ott ragyog mind a Te csillagol  
Tündér királyi virágok szomszárban  
Mesebeli arétek, mivel lelték márd,  
S nem sikerül úgyis a máltyára érné.

Szeme sugarának közöböré-közöböré  
Van írva a sorod, m áden bölcsőgádog,  
És osztakoznak majd a szűk örökön  
Három kis királyfi, kő-kő királyiádog.  
Amant sokáig nem tudnak már várni,  
Tudom, előltnak szerencsét próbálni.

Inted, ne menjek! - munyai a vész, munyai a  
Érdő, melytől elől, azóles is az áró,  
- Bocásis el, bocásis el, szűl nevét szerzeni,  
Mindem vész előbe elől szűl szűl.  
S kistudt magadot és a szűl közöböré,  
Ut talakoznak hull az örömkönyed.

Más bírdalomból - mesezről is mesze -  
A hóifjúnak az égen nem is jarnak,  
Kőkirályfi intol - szűl leányt keresve -  
S bötér hozzá azaz: békesség a házmál!  
Hiába, hiába, elrabolták földet.

Patakod kis vize elhelyi könyvedet,  
De ne sirj előre - csak mese az egész -  
Angyal királynéd szájára szemedet,  
S tisztos széköröböd véle majd óda méssz.

Igy lesztek ifjú szívőköz közöböré -  
Mileppan hozzátok most a jó-drogek.

Majd azok szerencsét szívőkölz igazán,  
Miként te „magyarok” s jó édes anyádat,  
Hol azok jartek is, szűlben, hamarán  
Javított az utat, tordelát az ágat.  
A honnan e forrás örökök szörgeléd,  
Hogy azok az Isen aranyos szűrdet!

Aljton meg az Isen azért is, mit ádál,  
Jó székely népre - amnyl édes álmat,  
S mikor szűlgezők állunk a tavaszál,  
Hogy közöböré szördet virágokbötédol,  
Avagy, ha nyugalom perzsebe értünk,  
Hogy igazat szűrdet s hogy mesétől nékünk.

Egyebet is szűlök, hajtna a szivem,  
Érzem e szerben folyását a vörnek,  
El is merenghetek, az írói hitem,  
Mely a magyar néprek rég eljegye téged.  
Nem szűlök, nem írok, tudnak örök mások -  
Nem szűlök, hogy neked legyen trombitásod.

Hanem arról szűlök, hanem arról írok -  
Mert egy Ádes arany árca osztálgeköl -  
Valamikor későn itt legyen a sírod,  
És drága Székelyföldt jobban ádál Téged.

Márvány fejfedővel mecsomód lányok,  
Be éles lesz nyugod, be ádes az álmat!

Tarcsefalvi Albert.





